

Ako pripraviť dobrý
výskumný projekt

Najprv opakovanie

- Hypotéza
- Teória
- Generalizácia
- Indukcia/dedukcia(/retrodukcja/abdukcia)
- Korelácia neznamená kauzalitu
- Premenné
- Kvalita vs. kvantita

Konspekt projektu (Bakalářský seminář III / 3. semestr)

- **Název:** není obecný a popisný, ale vystihuje základ řešeného problému. Příklad vhodného / nevhodného názvu: Nástup zvuku v kině Dopz / Kina v Brně; Estetika diskrepance: Pravidla hry / Pravidla hry Jeana Renoira.
- **Časoprostorové a kvantitativní vymezení zkoumaného problému** (materiálu, pramenů, dat) a **kritéria pro jeho přesné vymezení:** např. období vymezené dvěma klíčovými historickými změnami (nástup zvuku, znárodnění), daná část kinematografické instituce (organizace průmyslové výroby, distribuce, předvádění, recepce ad.), část tvorby daného autora vyznačující se určitou kompaktností.
- **Popis podstaty zkoumaného problému:** stručná definice jádra problému; zdůvodnění výběru dané problematiky a předpokládaného přínosu jejího prozkoumání; stav dosavadního poznání v této oblasti.
- **Hypotetické závěry:** k jakému typu poznatků bude podle předběžných odhadů možné dospět a jaká zobecnění z nich bude možné vytěžit.
- **Segmentace práce:** rozčlenění zkoumaného problému do základních částí.
- **Postup (jednotlivé fáze) práce:** např. sběr pramenů, analýza pramenů, aplikace teoretických nástrojů pro jejich interpretaci a vyvození závěrů (všechny tyto fáze nutno dále konkretizovat dle specifik daného tématu).
- **Historický kontext** (v případě historických prací): stručná chronologie vyznačující základní body historického kontextu (prehistorie, data související s propojenými oblastmi), vývoje a důsledků daného problému.
- **Zdroje v tomto členění:**
 - Literatura: bibliografický soupis literatury.
 - Prameny: soupis pramenů, případně příslušných archivů a fondů a institucí.
 - Filmografie: soupis zkoumaných děl s filmografickými údaji (podle povahy práce se vyžaduje základní nebo úplná filmografie).

“Ideálny výskum” v spoločenských vedách

1. Cieľom sú závery.

- Deskriptívne, alebo vysvetľujúce, na základe empirických informácií o svete.
- Nastačí zozbierať fakty.

2. Procedúry se verejné.

- Ak nie sú, tak nevieme či je výskum validný (=platnosť vo vzťahu k realite).

3. Závery nie sú nemenné.

- Výskumník si uvedomuje, že sa môže mýliť.

4. Obsah je metódou.

- Nikdy nespoznáme celý svet, najväčší prínos je, že prinášame nástroje na poznávanie reality.

Aká téma je “vhodná” pre výskum?

1. Výskum si kladie otázku, ktorá je “dôležitá” aj v reálnom svete.
 - Politické a spoločenské fenomény, alebo súčasné či historické udalosti ovplyvňujúce životy ľudí.
2. Výskum je prínosom pre konkrétnu oblasť vedeckého vedenia a rozširuje našu kolektívnu schopnosť popisovať svet okolo nás vedeckým spôsobom.
 - “Komunikuje” so súčasnou vedeckou literatúrou.

Ako lepšie “komunikovať” s literatúrou?

1. Vybrať si dôležitú hypotézu (problém) opísaný v literature a verifikovať/falzifikovať ho na inom data-sete.
2. Vybrať si prijímanú hypotézu, o ktorej si myslíme, že je nepravdivá a na základe dát ju vyvrátiť.
3. Vybrať si kontroverznú tému, kde existuje viacero kompetitívnych teórií a jednu z nich “potvrdiť”.
4. Vybrať si problém, ktorý výskumníci vnímajú ako nedôležitý a ukázať jeho významnosť.
5. Vybrať si prehliadanú tému a prispieť k systematickému poznaniu témy.
6. Preniesť teórie a metódy (z literatúry) z inej oblasti na vyriešenie navonok nesúvisiaceho problému.

Ako pristupovať k dátam?

1. Zaznamenať a popísať process získavania dát.
2. Zhromaždiť čo najviac relevantných dát.
3. Maximalizovať validitu (= presnosť) meraní.
4. Maximalizovať reliabilitu (= opakovateľnosť) meraní.
5. Dáta a analýzy by mali byť replikovateľné v najvyššej možnej miere.

Pár poznámok k literatúre

Aké rôzne zdroje môžeme nazývať literatúrou?

- monografia
- zborník
- Článok v časopise
- Dizertačná (diplomová magisterská/bakalárska) práca
- Štúdie
- Výskumné správy rôznych inštitúcií
- ...

Ďalšia literatúra

- ŠANDEROVÁ, Jadwiga a Alena MILTOVÁ. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách : několik zásad pro začátečníky. Vydání první. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. 209 s. ISBN 9788086429403.
- ECO, Umberto a Ivan SEIDL. *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia, 1997. 271 s. ISBN 80-7198-173-7.
- COLLINSOVÁ, Hilary. Kreativní výzkum. Teorie a praxe výskumu v oblasti tvůrčích odvětví. Praha: Institut umění – Divadelní ústav. 2017. 207 s.

ŠANDEROVÁ, Jadwiga a Alena MILTOVÁ. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách : několik zásad pro začátečníky. Vydání první. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. 209 s.

Obsah	
Úvodem.	7
I. JAK ČÍST ODBORNÉ TEXTY	
1. V čem jsou odborné texty jiné než ostatní	18
2. Hlavní zásady studia odborných textů	21
2.1 Jak číst aktivně	22
2.2 Jak vést o přečteném dokumentaci	32
2.3 Jak číst efektivně	37
3. Co nám pomáhá orientovat se v odborné literatuře	40
3.1 Abstrakt (resumé)	41
3.2 Anotace (Alena Miltová)	43
3.3 Recenze (Alena Miltová)	45
II. JAK PSÁT ODBORNÝ TEXT	
4. Vybrané žánry odborných statí ve společenských vědách	56
4.1 Odborný styl	56
4.2 Logika a struktura empirické statí	59
4.3 Další žánry	61
4.3.1 <i>Kompilace (kompilát)</i>	67
4.3.2 <i>Komparace</i>	70
4.3.3 <i>Recenzní stať (rozběr díla)</i>	73
4.3.4 <i>Přehledová stať</i>	76
4.3.5 <i>Odborná esej</i>	78
4.3.6 <i>Původní teoretická stať</i>	82
5. Hlavní zásady publikační etiky	85
5.1 Co jsou všeobecné známá fakta?	87
5.2 Co je původní myšlenka?	89
5.3 V čem spočívá přesnost citace?	90

5.4 Co patří a co nepatří do seznamu literatury?	96
5.5 Jak se správně vede poznámkový a odkazový aparát? (Alena Miltová)	98
6. Strategie a taktika psaní odborného textu	107
6.1 Projekt a rešerše	110
6.2 Maketa textu	126
6.3 Pracovní text a jeho revize (věcné úpravy)	128
6.4 Editace textu (formální a jazyková úprava)	133
6.5 Abstrakt	135
6.6 Odborným textem by měla být i seminární práce	139
7. Hlavní zásady ústního projevu (prezentace)	143
7.1 Struktura prezentace.	144
7.2 Přednáška	146
7.3 Krátké sdělení.	148
7.4 Jak si připravit podklad a čeho se vyvarovat	149
7.5 Vizualní doprovod	155
7.6 Jak si počínat v diskusi	158
7.7 Obhajoba diplomové práce a ústní zkoušení	162
8. Odborný text v redakci časopisu a knižním nakladatelství (Alena Miltová)	165
Použitá literatura.	170
PŘÍLOHY	
Čtyři příklady seminární práce	175

ECO, Umberto a Ivan SEIDL. *Jak napsat diplomovou práci.* Olomouc: Votobia, 1997. 271 s.

OBSAH

IVAN SEIDL: UMBERTO ECO,

NÁVOD NA SEPSÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE A ČESKÉ
(NEJENOM VYSOKOŠKOLSKÉ) PROSTŘEDÍ 5

ÚVOD 15

I. CO TO JE DIPLOMOVÁ PRÁCE

A K ČEMU VLASTNĚ SLOUŽÍ? 19

- I.1. Co to je diplomová práce a proč je nutno ji psát? 19
- I.2. Komu je tato kniha určena 23
- I.3. Může být diplomová práce užitečná i po absolutoriu vysoké školy? 24
- I.4. Čtyři jednoduchá pravidla 26

II. VOLBA TÉMATU 28

- II.1. Monografie nebo všeobecný přehled? 28
- II.2. Má mít diplomová práce charakter historický či teoretický? 33
- II.3. Věnovat se tematice starší nebo současné? 36
- II.4. Jak dlouho se dělá na diplomové práci? 38
- II.5. Je nutno ovládat cizí jazyky? 43
- II.6. Má mít práce charakter „vědecký“
nebo „aktuálně politický“? 48
- II.6.1. *Kdy je práce „vědecká“?* 49
- II.6.2. *Volit historicko-teoretická témata nebo psát
o žhavé současnosti?* 55

- II.6.3. *Jak přeměnit aktuální námět na téma vhodné
pro vědecký výzkum?* 59
- II.7. Jak to udělat, aby nás vedoucí diplomové práce
nevykořisťoval? 67

III. VYHLEDÁVÁNÍ

BIBLIOGRAFICKÝCH PODKLADŮ 71

- III.1. Dostupnost pramenů 71
 - III.1.1. *Co považujeme ve vědecké práci za prameny* 71
 - III.1.2. *Prameny z „první“ a druhé ruky* 77
- III.2. Bibliografie a její sestavování 81
 - III.2.1. *Jak využívat knihoven* 81
 - III.2.2. *Jak se pustit do sestavování bibliografie:
příruční kartotéka* 86
 - III.2.3. *Bibliografická citace* 91
 - Tabulka 1: Pravidla pro vytváření
bibliografických citací 111
 - Tabulka 2: Ukázka kartotéčního listku
s bibliografickou citací 113
 - III.2.4. *Knihovna v Alessandrii – historie jednoho experimentu* 114
 - Tabulka 3: Obecná díla o italském baroku excerpaná
v příruční knihovně 124
 - Tabulka 4: Speciální díla o autorech italských traktátů
ze sedmnáctého století excerpaná
v příruční knihovně 126
 - III.2.5. *Je vůbec nutno číst knihy? A v jakém pořadí?* 139

IV. PRACOVNÍ PLÁN A EXCERPCE 142

- IV.1. Obsah jako pracovní osnova 142
- IV.2. Kartotéční listky a poznámky 151
 - IV.2.1. *Různé typy kartotéčních listků: k čemu slouží?* 151
 - Tabulka 5: Kartotéční listky pro citace 158
 - Tabulka 6: Kartotéční listek pro souvislosti a vztahy 160

- IV.2.2. *Excerpce primární literatury* 161
- IV.2.3. *Kartotéční listky pro záznamy z četby* 164
 - Tabulka 7–14: Kartotéční listky se záznamy z četby 168
- IV.2.4. *Vědecká pokora* 181

V. VLASTNÍ PSÁNÍ 184

- V.1. Komu je diplomová práce určena? 184
- V.2. Jak se vyjadřovat 186
- V.3. Citace 196
 - V.3.1. *Kdy a jak citujeme: deset pravidel* 196
 - Tabulka 15: Ukázka souvislé analýzy literárního textu 206
 - V.3.2. *Citace, parafráze, plagiat* 207
- V.4. Poznámky pod čarou na konci stránky 210
 - V.4.1. *K čemu vlastně slouží poznámky pod čarou* 210
 - V.4.2. *Poznámka jako prostředek k uvádění
bibliografických údajů* 213
 - Tabulka 16: Ukázka pojednání s použitím systému
poznámka – bibliografický údaj 215
 - Tabulka 17: Ukázka standardní souhrnné bibliografie
navazující na pojednání z tabulky 16 216
 - V.4.3. *Metoda autor – rok vydání* 217
 - Tabulka 18: Obsah tabulky 16 přepracovaný podle
metody autor – rok vydání 222
 - Tabulka 19: Ukázka souhrnné bibliografie s uplatněním
metody autor – rok vydání a navazující
na pojednání z tabulky 18 223
- V.5. Upozornění, nástrahy, dobré návyky 224
- V.6. Vědecká hrdost 228

VI. DEFINITIVNÍ PODOBA

DIPLOMOVÉ PRÁCE 233

- VI.1. Grafické normy a pravidla 233
 - VI.1.1. *Okraje a řádkování* 233

- VI.1.2. *Podtrhávání a velká písmena* 235
- VI.1.3. *Oddíly a pododíly* 238
- VI.1.4. *Uvozovky a další grafická znaménka* 239
- VI.1.5. *Diakritická znaménka a transliterace* 244

Tabulka 20: jak transliterovat ruskou

- á řeckou abecedou 246
- VI.1.6. *Interpunkce, přízvuky, zkratky* 248

Tabulka 21: Vybrané zkratky použitelné

- v poznámce nebo textu 250
- VI.1.7. *Pár dalších, namátkou vybraných rad a doporučení* 252

VI. 2. Závěrečná bibliografie 255

VI.3. Přílohy 260

VI.4. Obsah 262

Tabulka 22: Jak sestavit obsah diplomové práce:

konkrétní příklady 265

VII. ZÁVĚR 269

